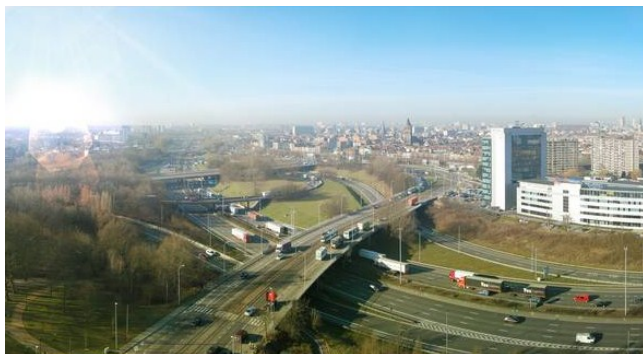

Gedeputeerde en Provinciale Staten van Zuid-Holland
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Agenderend advies
Van A naar ruimtelijk Beter

Huidige situatie Antwerpse ring (Ademloos.be)

Toekomstige situatie? (overkapt 'Ringland', Ademloos.be)

Datum : 27 oktober 2015
Onderwerp : **Agenderend advies over ruimtelijke kwaliteit bij aanleg en renovatie van weginfrastructuur**
Ons kenmerk : PAL 2015/030

Geachte leden van GS en PS,

Vanwege het belang van weginfrastructuur voor de concurrentiekracht en leefomgevingskwaliteit van Zuid-Holland hebben wij afgelopen mei ter voorbereiding van dit advies de PAL-lezing [Op weg met kwaliteit](#) georganiseerd, met de presentaties [Op weg naar kwaliteit](#) van Abe Veenstra en [Ruimtelijke kwaliteit in infraprojecten](#) van architect en PAL-lid Michel Heesen.

Een weg met ruimtelijke kwaliteit draagt niet alleen bij aan bereikbaarheid, maar is ook schoon, stil, veilig, toekomstbestendig en goed ingepast in zijn omgeving. Deze heeft kortom gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde.

De aanleg, uitbreiding of renovatie van een weg is doorgaans een ingrijpende en beeldbepalende opgave die na voltooiing tientallen jaren invloed heeft op de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving en daarmee ook op het woon- en vestigingsklimaat van Zuid-Holland. Neem daarom vanuit de provinciale verantwoordelijkheid voor de ruimtelijke kwaliteit een herkenbare rol in bij aanleg en renovatie van zowel provinciale wegen als die van anderen.

Vanwege de veranderende rol van de provincie in planning, aanleg, beheer en onderhoud van wegen komen wij in dit advies tot vijf aanbevelingen om de ruimtelijke kwaliteit hierbij te versterken:

Aanbevelingen

1. Werk vanuit een heldere gebiedsvisie op ruimtelijke kwaliteit

Zie de ruimtelijke kwaliteit van de weg en haar omgeving als een integrale gebiedsopgave die vraagt om gebiedsgericht maatwerk. Beperk die visie niet tot de opgaven van nu, maar kijk daarbij ook naar de levensduur van infrastructuur en de behoeften en belangen van toekomstige generaties. Propageer deze visie niet alleen in eigen projecten, maar draag deze ook uit in projecten van anderen in Zuid-Holland, waaronder Rijkswaterstaat. Neem de beschikbare gebiedsvisies en -profielen vanaf het begin van het project mee en maak van ruimtelijke kwaliteit een concrete projectdoelstelling. Bij Ruimte voor de Rivier was dit het geval en is die

ruimtelijke kwaliteit ook in hoge mate gerealiseerd.

2. Wees een verantwoordelijk opdrachtgever voor weginfrastructuur

Werk bij nieuwe aanleg, uitbreiding of renovatie van weginfrastructuur vanuit verantwoordelijk provinciaal opdrachtgeverschap met een heldere eigen visie op wat ruimtelijke kwaliteit is, want anders worden er kansen gemist. Investeer daarom in de kwaliteit van dit opdrachtgeverschap en plaats jezelf dus niet op afstand en treedt niet slechts op als een managementbureau. Door als opdrachtgever zelf uit te dragen wat de bedoeling is, voor wie en waarom, wordt voorkomen dat de aandacht zich te snel richt op de technische oplossingen (op de vraag 'hoe?'), waardoor de kern van de kwaliteits- en bereikbaarheidsopgave uit het oog verloren raakt. Geef bij het aanbestedingsproces van projecten ruimtelijke kwaliteit voldoende gewicht. Bijvoorbeeld door van ruimtelijke kwaliteit een 'knock-out' criterium te maken of door dit zwaarder te laten meewegen in de EMVI-score (de weging van aspecten die naast prijs leiden tot het vaststellen van de Economisch Meest Voordelige Inschrijving).

3. Werk gedurende het hele traject met een kwaliteitsteam (Q-team)

Werk bij nieuwe aanleg, uitbreiding en renovatie van weginfrastructuur gedurende het gehele proces van planvorming tot en met de realisatie met een kwaliteitsteam om de ruimtelijke kwaliteit te borgen. Want niet alleen de politiek intensieve fase van planvorming, maar ook de aanbestedingsfase is vaak van grote invloed op de ruimtelijke kwaliteit. Deze provincie heeft nog weinig ervaring met het borgen van ruimtelijke kwaliteit in nieuwe geïntegreerde contractvormen, zoals Design & Construct (D&C) en Design, Build, Finance and Maintain (DBFM). Laat je daarom bij de planvorming en aanbesteding niet alleen adviseren over contractuele zaken (door juristen) en technische of verkeerskundige oplossingen (door ingenieursbureaus), maar ook over ruimtelijke kwaliteit. Waarborg de inbreng van die kennis en expertise via een Q-team, want dat werkt beter dan via een aanvullende adviesopdracht aan het al betrokken ingenieursbureau.

4. Gooi de deur niet dicht voor innovatieve oplossingen

Stimuleer innovatie door niet te vroeg in de planvorming en voorbereiding van de aanbesteding al voor te sorteren op een technische oplossing. Focus op 'wat willen we, waarom en voor wie' in plaats van op 'hoe'. In veel planvormingsprocessen en voorbereidingen van aanbestedingen wordt de deur naar innovatieve oplossingen al vroeg in het proces dicht gegooid. Dit gebeurt bijvoorbeeld wanneer het referentieontwerp van het betrokken ingenieursbureau te veel de status krijgt van een definitief ontwerp. In plaats van een indicatief ontwerp te zijn ten behoeve van het vaststellen van een bandbreedte in budget en ruimtebeslag, wordt zo'n referentieontwerp bijvoorbeeld één-op-één vertaald in concrete eisen en als onderlegger gebruikt voor de maatvoering van het Tracébesluit. Dat beperkt de kansen op innovatie.

5. Zie de weg ook als een renovatieopgave en benut de kwaliteitskansen

Zie niet alleen capaciteitsvergroting als aanleiding voor renovatie, maar ook het verbeteren van de leefomgevingskwaliteit. Welvaart en welzijn vormen een samenspel van bereikbaarheid en leefomgevingskwaliteit. Een goede inpassing in de omgeving vormt onderdeel van de in het coalitieakkoord nagestreefde optimaal functionerende infrastructuur. Het wegnemen van de vele conflicten door kwaliteitsgebreken in de relatie tussen weg en omgeving draagt sterk bij aan het woon- en vestigingsklimaat en de leefomgevingskwaliteit.

Wij zijn graag bereid om naar aanleiding van deze adviesbrief met u het gesprek aan te gaan.

Met vriendelijke groet,

Jan (J.J.) Helder

W.G.

Voorzitter

Jos (J.M.) Brouwer

W.G.

Secretaris